

dostává se Vám do rukou již poslední české číslo *Sociologického časopisu* v roce 2002. Po monotematickém dvojčísle věnovaném situaci české sociologie a po dalším monotematickém čísle zasvěceném sociolingvistice toto číslo SČ předkládá průřez námětově i žánrově velmi různorodou nabídkou textů od domácích i zahraničních autorů.

Ač můžeme s potěšením konstatovat, že *Sociologický časopis* vyvázl ze srpnových katastrofálních záplav bez újmy, chceme upozornit na to, že velká voda si v naší bezprostřední blízkosti přece jen našla jednu sociologickou obět – je jí část sociologického fondu společné knihovny Sociologického a Filozofického ústavu AV ČR. Při stále ještě neutěšených poměrech, jež vládnou v českých společenskovědních knihovnách, co se týče dostupnosti sociologické literatury, to je citelná rána nejen pro pracovníky Sociologického ústavu, ale i pro širší sociologickou obec. Jakákoli iniciativa našich čtenářů v tomto směru bude přínosem pro všechny sociology a sociální vědce vůbec, a to jak pro výzkumníky, tak i pro studenty a učitele, kteří se ve své práci neobejdou bez dobře vybavených a fungujících sociologických knihoven.

V dvojčísle 1-2/2002, věnovaném kromě jiného také připomenutí témat, kterým by měla patřit zvýšená pozornost české sociologie, byla jako jedno z takových témat zmíněna problematika evropské integrace. Aktuální z tohoto hlediska je v tomto čísle stať *Evropská unie v krizi z rozšíření (G. Vobruba)*, která analyzuje rizika pro další pokračování evropské integrace zejména s ohledem na kandidátské země střední a východní Evropy. Je realistické očekávat, že se Česká republika a další kandidátské státy stanou členy EU v roce 2004? Nehrozi, že i v případě vstupu v plánovaném termínu se nové členské země ocitnou v postavení členů druhé kategorie? Vzájemné posilování mezi prohlubováním evropské integrace a rozšiřováním EU se zejména kvůli stále rostoucím problémům v sociální oblasti zdá být věcí minulosti, otázkou pak je, zda je EU schopna provést radikální reformu svých institucí a politik, která by jí umožnila krizi brzdící její další rozšiřování překonat.

Koncept sociálního jednání je bezpochyby v sociologii 20. století jedním z konceptů klíčových. Druhá stať tohoto čísla, nazvaná *Problém subjektivního smyslu jednání v díle Maxe Webera, Clifforda Geertze a Rudolfa Bultmanna (Z. Nešpor)*, pojednává o přístupu k sociálnímu jednání skrze jeho subjektivní smysl, jak byl vypracován nejvlivněji u sociologického klasika Maxe Webera. Weberovo pojetí subjektivního smyslu jednání, které na jedné straně ovlivnilo např. Parsonsův strukturní funkcionalismus a na straně druhé různé verze interpretativních přístupů v sociálních vědách, je uvedeno do souvislosti a srovnáno s pojetím amerického sociálního antropologa Clifforda Geertze a německého protestantského teologa a sociologa náboženství Rudolfa Bultmanna.

O tom, že česká společnost je stále poznamenána dědictvím komunismu, se všichni, kdo v ní žijí, mohou přesvědčovat prakticky neustále. Nepřístupným každodenní zkušeností však zůstává skutečný průběh sociálních procesů ovlivňujících naši současnost, které byly v komunistickém období skryty pod neprůhlednou ideologickou fasádou. Článek *Trendy ve výběru střední školy v socialistickém Československu (M. Kreidl)* se zabývá problematikou vzdělanostní reprodukce v podmínkách ideologicky podmíněného tlaku na prefe-

renční zacházení se žáky z nižších sociálních tříd a snaží se ukázat, do jaké míry se komunistickému režimu skutečně podařilo dosáhnout rovnosti v přístupu k různým typům středních škol.

Opět velmi odlišným tématem – zpochybňováním převládajícího způsobu konstrukce ženské identity – se zabývá esej *K některým strategiím feministické politiky – dekonstrukce rodové/genderové symboliky* (M. Fafejta). Autor v ní ukazuje, jak se současný feminismus snaží podkopávat některé zažitě stereotypy v (sebe)vnímání žen, jako jsou sexuální orientace, vztah žen k násilí, které je na nich pácháno, diktát krásy a mateřství.

Problému sociální konstrukce, tentokrát normativního obrazu životního stylu ve stáří, je věnován studentský příspěvek *Stáří v populárně naučné literatuře – interpretativní analýza* (L. Ehrenbergerová). Rozbor příruček životního stylu pro seniory ukazuje, jak i tuto sféru stále více prostupují postmoderní či postmaterialistické motivy.

Recenzní rubrika, která je tentokrát rozsáhlejší, než bývá pravidlem, se snaží nastavit zrcadlo zejména původní české sociologické produkci z poslední doby. SČ chce důrazem na původní české studie dosáhnout toho, aby se o pracích českých sociologů, o přístupech a metodách v nich uplatňovaných a výsledcích, jichž dosáhli, více vědělo a aby se také nad nimi rozproudila živá a věcná diskuse. SČ tak činí s přesvědčením, že má smysl usilovat o to, aby se česká sociologická obec stále více blížila ideálu vědecké komunity, v níž jsou její členové informováni o práci svých kolegů a v níž se uplatňování kritických standardů na výsledky vědecké práce bere jako samozřejmost a nutná podmínka dalšího rozvoje poznání v oboru.

Recenzní rubriku doplňují recenze překladů několika dlouho postrádaných, a konečně přeložených prací světových sociologů.

Co říci závěrem s vyhlídkou na blížící se rok 2003? Snad jen tolik, že SČ se bude snažit i v příštím ročníku přinést svým čtenářům co možná nejkvalitnější české i zahraniční sociologické texty různorodého zaměření. SČ také v příštím roce hodlá pokračovat v osvědčené politice monotematických čísel, pravděpodobnými kandidáty jsou témata sociologie města, sociologie kultury nebo politické kultury. Nabídky jednotlivých příspěvků a stejně tak návrhy na monotematická čísla jsou vítány.

Marek Skovajsa
šéfredaktor